

Een pottenbakkerij op de Koog

Erna Rem-Roth

2017

Aanleiding voor mijn zoektocht naar een pottenbakkerij op de Koog was een berichtje in "Grondspoor" nr.185 van september 2012 over de vondst van enige aan elkaar gebakken scherven, mogelijk misbaksels van een pottenbakkerij, gevonden op de plaats van de in 2005 gesloopte bakkerij van Bolding op het Zuideinde in de Koog. Achteraf bleek dat deze scherven aan elkaar gesmolten waren door de grote hitte ontstaan tijdens de brand in 1901 bij de voorganger van Bolding, de latere beschuitbakker G. Hille.

Ondertussen was mijn interesse gewekt en was ik al begonnen met zoeken in het Gemeentearchief Zaanstad, om aan de hand van eerder gevonden akten van een pottenbakker op de Koog, te kijken of deze inderdaad werkzaam was geweest op het Zuideinde. Hoewel er dus later sprake bleek te zijn van een vergissing, ben ik doorgegaan om te proberen uit te zoeken waar hij dan wel gewoond had.

In de volgende transportakte koopt iemand met de naam Potbacker een huis op de Koog. Meerdere akten wijzen er op dat hij inderdaad voor een korte periode werkzaam is geweest als pottenbakker.

Handwritten transport act from 1648. The text is written in Dutch and mentions several names and locations, including 'Koog' and 'Zuideinde'. The document is signed by 'Ysbrant Claes Potbacker' and includes a large, ornate signature at the top right. The text is written in a cursive script typical of the 17th century.

ORA 1580/65v/6-4-1651: Wij Pieter van Beeckestein Schoudt tot Westsanen en Crommenie, Jacob Jans Wit en Gerrit Pieters Ourijcx Schepenen tot Westsanen doen cont allen luiden dat voor ons gecomen en gecompareert is Ysbrant Claes Potbacker, wonenende op de Coogh, ende bekende gekocht te hebben, als hij cocht bij desen, bij executie van Justitie ten overstaan van de E. gerechte, van Jevit Cornelis als wettige voogt van Trijntge Guert Josephs, tot voldoende van soodanige sententie als den vn Jevit Cornelis in qlt vs van dese E. gerechte ten laste van eenen Cornelis Jans Hoorn heeft geobtineert, een huis en erff staende en leggende op de Coogh, belent ten zuijden de vn Trijntge Guert Josephs en ten noorden Pieter Maartens Potas. En dat voor de somme van elff hondert veertien cg tot 20 strs 't stuck.

Er is dus een rechtzaak geweest over het eigendom van het bovengenoemde huis, dat Cornelis Jans Hoorn op 24-12-1648 gekocht had van dezelfde Jevit Cornelis als voogd van Trijntje Guert Josephs, voor 1325 car.gld., te betalen op drie eerstcomende meijdagen te weten 1649, 50 en 51, telkens de gerechte derde part, met als onderpand het vs hujs en erff. Waarschijnlijk heeft Cornelis Jans Hoorn niet aan zijn verplichtingen kunnen voldoen, hoewel op de kwitantie van dezelfde datum staat dat die vs Jevit Cornelis bekende van het vs hujs en erff albetaelt en ten volle verneucht te wesen. Verder wordt op de kwitantie nog de volgende conditie vermeld: "dat die cooper ende vercoopster elck drie voeten erffs moeten laeten leggen tot een gemene ganck om bij haer beijden te gebruijcken". (ORA1579/187 + 187v/24-12-1648)

“Westzijderol” 18^e eeuwse bebouwing langs de Zaan
(Beeldbank GAZ)

Op het huis van IJsbrant Claes rustte een hypotheek ten laste van Cornelis Maartens, scheepstimmerman, de overleden echtgenoot van Trijntje Guert Joseph. Hypotheekgever was Simon Goulard, een Amsterdamse koopman. Ysbrant Claes heeft deze hypotheek en de jaarlijks te betalen losrente overgenomen, wat blijkt uit de volgende akte.

Op huijden den 2 Mayus 1657 heb ick Willem Jansz Kael Notaris etc. op de Koogh en de getuijgen nagenomineert ten versoecke van den eersame Pieter Meyndertsz woonende tot Alckmaer, ons getransporteert ten huysse van Trijntje Guert Josephs, staende op de Koogh, om een extract te nemen uijt een contract twelck Sr Goelaert heeft gemaect tusschen hem ende Trijntje Guert Josephs, ende luyt als volgt:

Alsoo Ysbrant Claes pottebacker volgens sententie bij Jevit Cornelis als wettelijke voogt van Trijntje Guert Josephs gepresteert tot laste van Cornelis Jansz Hooren in dato den 7 April in extentie vande E geregte van Wessanen gecoft heeft seecker huys ende erfe staende en gelegen op de Coogh, naeder in de brieven van vercooping uijt gedrukt, ende ick ondergeschreven als man ende voogt van Alit Meerman specialick op voorz huijs ende erve mitsgaders generalijck op alle de goederen van Cornelis Maertsz salig scheepstimmerman hebbe te pretenderen, ende Ysbrant Claesz vn uyt oorsaecke van de coop van dit voorz huijs en erve aengenomen heeft met order ende toestemming van Claes Josephs als vooght van Trijntje Guert Josephs, de jaerlijckse rente almede tsijner gelegentheyt, de capitale somme aen mij offe mijne erfgenamen te betalen, soo ist dat ick belove mitsdesen Trijntje Guert Josephs weduwe van Corn. Maertsz offe hare erfgenamen in haren persoon ende verdere goederen, nu noch hier namaels in rechten offe der buijten aentespreecken noch te molesteren, maer mij vergenoegt te sullen houden met mijn speciael hipoteecq, ende persoon en de goederen van Ysbrant Claes vz of die indertijt possesseur van dit hipoteecq soude mogen worden. Dit alsoo geschreven ende onderteekent op de Coogh den tiende december 1655. w.g. Simon Goulaert (ONA 3019/19/2-5-1657)

Simon Goulaert

Pottenbakkerijen waren, ondanks de brandgevaarlijkheid van dit ambacht, in de regel aan woonhuizen aangebouwd en soms zelfs was de bakoven in het huis opgenomen. Dat was waarschijnlijk ook het geval bij de pottenbakkerij op de Koog en rond eind 1652 slaat dan ook het noodlot toe in de vorm van brand.

De Pottenbacker
"Het Menselyk Bedryf" – Jan Luyken 1694

In een akte van notaris W.J. Cael te Koog d.d. 24-9-1657 is vastgelegd dat Maritje Claes, out 39jr, weduwe van salige Ysbrant Claes pottenbacker, woonachtig tot Ransdorp in Waterland, in januari 1653 samen met Pieter Meijndertsz uit Alkmaar, naar het huis van Sr Simon Goulard in Amsterdam was gegaan, en zij hem hadden gevraagd "of hij de hulpende hant woude biede ende mede wat gelt woude bij setten aen dese desolaten luiden om haer huijs de Pottebackerij weder te herbouwen, die meestendeel was afgebrant". Simon Goulard gaf tot antwoord dat hij erover zou nadenken, en dat ze nog maar eens terug moesten komen. Toen Maritje Claes voor de tweede maal naar Amsterdam was gegaan, zei hij dat hij nog geen besluit had genomen, maar zelf eens zou komen kijken. Dat heeft hij echter niet gedaan, zodat Pieter Meijndertsz uit Christelijk mededogen de nodige bijstand heeft verleend voor de herbouw oftewel repareren van het huis de Pottebackerij. (ORA 3019/32/24-9-1657)

We weten nu ook dat Ysbrant Claes inmiddels was overleden, hoewel de exacte datum daarvan niet bekend is. Wel weten we dat hij door de brand in financiële moeilijkheden was geraakt.

Op 5-8-1653 leent hij 1.000,- car.gld. van Marijtje Cornelis weduwe van Dirck Jacobs Buys in Amsterdam, met als onderpand zijn huis en erf staende en leggende op de Koog, belend ten zuiden Trijntje Pieters en ten noorden Pieter Maarten Nannings. (ORA 1580/282v)

Begin 1654 bekent hij wel en deugdelijk schuldig te wezen voor hem en zijn erven aan Pieter Meijndertsz kaescooper, poorter tot Alkmaer, een jaarlijkse losrente van 15 car.gld. tot 20 strs 't stuck, hooftgelt 300 gulden. Hij comparant beloofde bij trouwe eere en zijn seeckerheijt in plaetse van eede etc. (dus doopsgezind?). Onderpand een huys en erf staende en leggende opte Coog, belent ten suijden Trijntge Guert Joseps en ten noorden Pieter Maartens. (ORA 1581/247/13-2-1654)

Bovendien compareerde op 27-2-1656 voor Notaris Arnolt Alberts Neeff te Zaandam, Cornelis Jansen Brûls als voogd van Claes Hoeck pottenbakker van Bergen op Zoom "om te doen arresteren IJsbrant Clasen pottebacker wonende op de Coogh ter saecke van 60cg ende potten aen hem geleverd, etc." (ONA 5762/151/27-2-1656)

Voor de weduwe van IJsbrant Claas Pottebacker zal er geen andere mogelijkheid overgebleven zijn dan de Pottebackerij te verkopen.

OA-0008/1628/8v/29-3-1657 P. Meijnderts - Ariaen Olbrants

Wij Pieter van Beeckestein Schout tot Westzanen en Schepenen doen condit dat wij uijt cragte van seeckere willige opdragte gedaen bij Maartie Claes weduwe van Isbrant Claes pottebacker en condemnatie van de schepenen van Westsanen daarop gevolgt ten behoeve van hare crediteuren bij middelen van executie hebben gedaen vercoopen seecker huys en erf mette pottebackerij en zijn gereetschap, staende liggende op die Coogh in de banne vs, belent ten noorden Jan Pieters en ten zuijden Pieter Cornelis Sevenhuijsen, volgens d'oude brieven daarvan sijnde, en is bij affslach cooper gebleven d.E. Adriaen Ollebrants coopman tot Alckmaar. Gelijc hij bekende gecoft te hebben bij desen voor de somme van 983,- car.gld., etc.

Kennelijk is Maritje Claes na de verkoop van de Pottebackerij overhaast naar Ransdorp vertrokken.

Daarvan getuigt de volgende akte van notaris W.J. Cael op de Koog d.d. 25-7-1657, waarin op verzoek van Pieter Meijnderts van Alkmaar een inventaris wordt opgemaakt van de inboedel die Maritje Claes, huisvrouw van IJsbrant Claes pottebacker saliger, daer heeft achtergelaten ten huize van den requirant (Pieter Meijnderts) genaemt de Pottebackerij, staende op de Coogh. Er werd besloten de inboedel op te slaan bij Albert Evertsz die tegenover het Schoolpad woonde, "aangezien de Pottebackerij op dat moment werd gerepareerd en daardoor niet goed kon worden afgesloten en de spullen in de weg stonden van de timmerlieden zodat ze wellicht konden worden beschadigd".

De inventaris bestond uit:

een kleine wagenschotten kesjen om klederen in te leggen, item een schabel (bankje) ende een wiegh met een stelling, item vijf groene stoelen ende noch drie schilderde borden, 't eerst de schilderije van Ager, ten tweeden van Abrahams knecht gesonden tot Rebecka, ten darden van de jonge Tobijas met de engel, sluytende hiermede. Aldus gedaen ende gepasseert ten huijse van de Pottebackerij vs, in presentie ende ten overstaen van Pauweles Samuels ende Teunis Gerritsz, gebueren, geloofwaardige getuijgen hiertoe versocht. (ONA 3019/25-7-1657)

Tenslotte verklaart Maritje Claes op 10-9-1657 bij dezelfde notaris Cael, ten verzoeken van Jan Pietersz., huijstimmerman wonende op de Coogh, "dat zij met haar man IJsbrant Claes zaliger en Jan Pietersz. timmerman op 29-12-1655 hebbe gereckent met malcander ende sijn doen noch schuldigh gebleven per slot van rekening aan Jan Pietersz. timmerman vs de somme van 63gld en 5 stuivers van arbeidsloon en reparatie die hij gedaen heeft aen ons huys de Pottebackerij, die ten dele was afgebrant". (ONA 3019/31/10-9-1657)

Dat, zoals gebruikelijk, ook een kleipijpen bakker gebruik maakte van de oven van onze pottenbakker blijkt uit onderstaande notariële attestatie.

ONA 6398/akte 17/11-4-1687 Notaris Hendrick IJsbrant Spaens te Zaandijk:

Attestatie omme den E.Heere Oudshoorn outburgermr der Stadt Amsterdam.

Heden den elfden dag der maant April Ao. sestion hondert seven ende tagtig compareerde voor mijn Hendricq IJsbrants Spaens openbaer ende bij den E. Hoove van Hollandt geadmitteert notaris tot Saendijck in den banne van Westzanen de eersame Frederick Jans pottebacker out 46, Jan Pieters potjes out 65 ende Jacob Cornelis verwer out 60 jaeren. Alle buijrluijden tot Koog in den banne vs, ons bekent, dewelcke verclaren ende attesteren mits desen ter instantie en requisitie van de E.Heer Outshooren, out burgermr der Stadt Amsterdam, hoe waer en waeragtig is dat de eerste comparants vader tot zijn overlijden toe de pottebackerij in seker huijs heeft gefrequeenteert staende ten gemelte plaetse Koog, belent Bouwe Jans ten suijden ende den tweede comparant ten noorden, ende verclaren oock eendragteliijk dat de voors. eerste comparants vader veele jaren bij zijn leven ende als vooren de pottebackerij als mr tabackpijp backerij tot zijn overlijden toe heeft geexerceert ende gefrequeenteert sonder dat sij getuijgen hebben gehoort dat ouijt offe ouijt iemant van hooger hant daer tegen heeft geoposeert, veel meer dat hem sulcx van iemant ter werelt geinterdiceert soude wesen ende dat hij de voors. respective backerij altoos rusteliijk en waerdeliijk heeft gedaen. Alt gene vooren staet haer comparanten bij mijn notaris diijdeliijk voorgelesen sijnde verclaerden daer bij te persisteren als sijnde de evidente waerheijt presterende des noots ende versogt sijnde etc. ende met eede solemneeren, etc. Aldus gepasseert tot Koog in presentie van Jan Willems van Bergen en Teunis Cornelis luijden van eere als getuijgen hiertoe versogt die dese neffens mijn notaris ende de comparanten ten dage utsupra hebben ondergeteijkent.

We zullen dus nog eens op zoek moeten gaan naar originele Koger pijpenkopjes!

De pijpenmaker brengt zijn pijpen naar de pottenbakker
fragment pijpenkop gevonden in de Zaanstreek,
tekening Kees van Roon

Het is niet bekend of er na het overlijden van IJsbrant Claas nog een andere pottenbakker werkzaam is geweest op dezelve locatie. Adriaen Ollebrants die in Alkmaar woonde, verkocht in 1662 het hujs en erve genaemt de Pottebackerij voor 1.125,- car.gld. aan Gerrit Stock ende Sijmon Ariaens cum soc. wonende op de Coogh. De nieuwe eigenaren waren rijke kooplieden, leden van de familie Van der Leij te Zaandijk. (ORA 1582/107/11-5-1662)

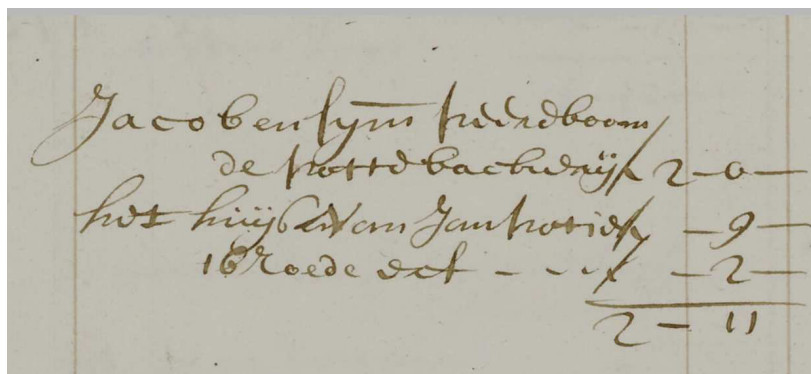
Sijmon Ariaens v.d. Ley was koopman en doopsgezind voorganger op de Koog. Uit het verpondingsregister van 1677 van Zaandijk blijkt dat hij woonde in het huis van zijn vader, de in 1676 overleden stijfelmaker en papiermaker Adriaen Pieters van der Ley. Hij wordt o.a. aangeslagen voor 1/3 part in de Pottebackerij. Ook zijn schoonzuster Grietje Hendricks Stock tot Purmerend wordt belast voor 1/3 deel in de Pottebackerij. Het laatste 1/3 part in de Pottebackerij hoorde tot de bezittingen van Impje Jans, de weduwe van de in 1672 overleden Gerrit Hendricksz Stock, stijfelmaker op de Koog.

Sijmon Ariaens v.d. Ley	2:1:0
Huis	2:1:0
1/3 part in de Pottebackerij	0:13:6
22 1/2 rood de bintgen	2:2:2
Huis van zijn vader staet op	2:10:0
Huis van zijn vader staet op	0:5:10
25 rood de bintgen	0:13:6
gint 45 tot 1 nummer out 1/3 is pottebackerij	6:14:0
1/3 part pottebackerij voor hem	0:13:6
Gelt he	7:7:6
Contant	

Grietje Hendricks Stock was de weduwe van Pieter Adriaensz v.d. Ley wiens ouders, Adriaan Pieters van der Ley en Niesje Cornelis, op 25-8-1674 voor notaris Spaans te Zaandijk hun testament opmaakten, waarbij zij aan de kinderen van hun overleden zoon Pieter Adriaans v.d. Ley bij Grietje Hendricks Stock o.a. vermaakten: "een derde paert in seker packhuijs en erf genaemt de Pottebackerij staende en leggende op de Koogh". Mogelijk is de Pottebackerij dus door de nieuwe eigenaars als pakhuis gebruikt.

Als de Pottebackerij op 29-5-1698 voor de som van 1.200,- gulden wordt verkocht aan Jacob Peereboom, is er echter weer sprake van "een hujs en erff staende en leggende tot Coogh". Verkopers zijn: Floris Cornelis de Lange, out burgemeester deser banne Westzane wonende tot Zaandijk voor 1/3 (hij was getrouwd met de wed. van Sijmon Adriaensz v.d. Ley, Trijn Jans Kuijper), Claas Arisz Kaaskoper als gelaste van zijn schoonmoeder Impje Jans voor 1/3, en Grietje van der Ley soo tot Koogh als Purmerend wonende, voor 1/3. (ORA 1591/370v/29-5-1698)

In het verpondingsregister van 1698 vinden wij de Pottebackerij terug op naam van Jacob en Sijmon Peereboom, zonen van Adriaen Willems Peereboom die in dat jaar was overleden. (Caescoop: 2-7-1698)
 In 1699 kopen zij van de armvoogden van de Koog ook het ten noorden van de Pottebackerij gelegen huis van de overleden Jan Pieters Potjes, belend ten noorden mr Jan chirurgijn en ten zuiden de kopers, voor de som van 403-3-0 gld. (ORA 1592/52v/30-4-1699)

Handwritten Dutch ledger entry from 1699. The text is written in cursive and includes a calculation of land area. The entry reads: 'Jacob en Sijmon Peereboom', 'de Pottebackerij 2-0', 'het huis van Jan Potjes - 9', '16 Roede eet - - - 2', and a final sum '2-11'.

In het lidmaten register van de Doopsgezinde Gemeente Koog/Zaandijk lezen we dat in 1699 van de Oostzij zijn overgekomen Jacob Peereboom en zijn vrou Claartje Cornelis. (KA 21/Nr 79)

Jacob Peereboom kocht op 3-3-1712 ook oliemolen de Rob, "zonder zijn schuur en erf", voor 575,- gulden, "omme van zijn plaets van daen te halen". De molen werd herbouwd als loodwitmolen in het Westzijderveld te Koog, op zijn land, gedeeltelijk grenzend aan de Koekuijtsloot en aan de Pottenbakkersloot. (zie Ontheemde molens door Arjen Smit)
 De Veer- of Pottenbakkersloot stond haaks op de wegsloot in Koog aan de Zaan t/o de Pottebackerij.

Loodwitmolen De Rob, aquarel Gerrit Mol
 (Beeldbank GAZ)

Na het overlijden van Jacob Adriaens Peereboom, die op 22-1-1715 werd begraven op het kerkhof van de Koog, laat het verpondingsregister van het jaar 1715 zien hoe de bezittingen over de familie Peereboom waren verdeeld. De voormalige pottenbakkerij en het daar ten noorden van gelegen huisje van Jan Potjes staan dan op naam van Sijmon Pereboom. (OA-0126/169/fol.19)

Handwritten verpondingsregister (land tax register) from 1715, showing the distribution of property for the Peereboom family. The text is written in cursive and includes various land parcels and their corresponding tax amounts.

Property Description	Tax Amount
Willm fidele boom met	3-0-0
entoorde bender van Jacob fidele boom	3-14
huys -	2-0-0
moed -	6-0-0
2154 Koede Lant	20-6-0
1924 Koede van Boon	19-5-0
de verster -	14-14
huys -	7-14
Van yagge 200 Koede met toeboembden	2-0-0
Sijmon fidele boom huys	2-9
10 Koede -	2-0
een gnybie -	2-0
2 Koede -	2-13-9

Eind 1712 besluiten Sijmon Peereboom en zijn noorder buurman, chirurgijn mr. Jan Harmens Meier, de grens tussen hun erven bij de notaris te laten vastleggen.

ONA Zaandijk/6405/1-12-1712

Compareerden voor mij Teunis Spaans Notaris etc., den E.E. Sijmon Pereboom won. ter plaatse Koogh ter eenre, ende den E.E. mr. Johannes Mayer mede ter plaatse Koogh voorn. in den banne Westzanen ter andere zijde, welke comparanten verklaaren dat sij op dato deses in presentie van Cornelis Jacobs Verwer, Claas Teunisz. Koogh ende Pieter Teunisz. Koogh, de comparanten, haare gebueren, hunne erven naast malkanderen gelegen, hebben gerooyt ende vervolgens met malkanderen geaccordeert ende gecontracteert, dat altijt ende in alle gevalle de royinge sal zijn als volgt:

Dat een lijn aan de zuydt west hoek van de tweede comparant zijn somer huys staande met de sijde bij 's Heeren wegh langhs met zijn voorschot ofte gevel in't zuyde staande, sal worden vastgemaakt bij de vloer af, een half voet zuydt aan, ende van daar regt door gehaalt tot de Saan toe, ende dat op de buytenkant van de noorder sloovinge van de eerste comparant, dewelcke streckende is, oost ende west aan, zijnde de noordt oost hoek aan des selfs erf, ende in gevalle van timmeringe ofte vertimmeringe sal de rooyinge altijt op dien voet moeten geschieden, beloovende sij comparanten voor haar ende haare erfgenamen en successeuren malkanderen het effect deses te laten genieten, etc. w.g. Sijmon Peereboom, mr. Johannes Meier, Cornelis Jacobs Verwer, Claes Teunis Koogh, Pieter Teunissoon Huisman.

Dat het huis van Jan Potjes rond 1712 is afgebroken, blijkt uit de specificatie van't geene Sijmon Peereboom won. tot Koogh, weduwnaar geworden sijnde van Neeltje Aris, bewijst tot moederlijk goed aan zijne drie onmondige kinderen geteelt, verwekt, en nagelaten bij dezelve zijne overleden huisvrouw, welke kinderen zijn genaamt Adriaen 16jr, Aagje 14jr en Neeltje 11jr, dat ten overstaan van Aris Cornelis Best en Gerrit Aris Best won. tot Zaandijck als wettige voogden is gedaan. Aan contante penningen de zomme van 300 car.gld., blijvende berusten onder de vader, etc. Verbindende hij vader speciaal zijn hujs en erf staande en leggende tot Koogh ande Zaan, belent ten zijden Dirck Maartensz Potas (v/h Bouwe Jans) en ten noorden Jan Harman Meijer (chirurgijn). (ORA 1921/176v/26-5-1716)

Neeltje Aris Best met wie Sijmon Peereboom op 2-1-1696 is getrouwd (Caescooper), was al in 1704 overleden (lidm. reg. Doopsgezinde Gemeente Koog/Zaandijk), maar nu Sijmon op 9-5-1716 voor de tweede maal in het huwelijk treedt met Adriaantje Valk (Impost Westzaandan f. 6,-), werd het moederlijk erfdeel voor de kinderen vastgelegd.

In augustus 1719 bekent Sijmon Peereboom, won. tot Coogh, deugdelijk schuldig te wesen aan Gerrit Best en Gijsbert Abrahams van Elstland, de somme van 1.000,- car.gld. spruytende ter saecke van deugdelijcke geleende en aengetelde penningen tot zijn comparants volcomen genoegen ontfangen en genoten, etc. Interest tegen 3 ½ % onder speciaal verbant van een hujs en erf en een ledig erf daarnaest aen staande (v/h Jan Potjes) en gelegen tot Coogh aen den Zaan, belent ten suyden Dirck Maertens Potas en ten noorden de weduwe Jan Meijer. (ORA 1634/146/12-8-1719)

Volgens het lidmaten register van de Doopsgezinde Kerk te Koog is Sijmon Peereboom in 1719 overleden, de Impost Westzaan geeft als datum: 9-11-1719 (Jan Best geeft aan het overlijden van Sijmon Peereboom in de classe van f. 3,-)

In de hiervoor genoemde akte van de weeskamer staat nog de volgende aantekening:

6-5-1721 compareerde ter kamere Gerrit Arisz Best en Dirk Willemsz Schots als voogden, alhier bekent makende dat Sijmon Peereboom was overleden en insolvent gestorven. (ORA 1921/176v/26-5-1716)

Op 1-2-1720 verkopen de voogden over de minderjarige nagelaten kinderen van Sijmon Peereboom tot Coogh overleden, aan Jan Davids van Elstland won. tot Coogh, een huys en erff, staende en gelegen tot Coogh aen de Saen, belent ten suyden Aagje Bouwens, en ten noorden Arent Onderwater, en dat wel op de volgende conditien, dat dit huys en afluyvingh behout aan de noortsijde een halff voet noosendrop, het duyvenhock en het schut aen de noordsijde van't selve huys en erff de royinge en scheydinge sijn, het schut aen de noordsijde sal bij de cooper altoos alleen moeten worden onderhouden, het schut is aan het oostend op de Saen, uyt de langhte meeten 5 houtvoeten hoog, welk schut dese coper een en een halff voet sal mogen verhogen, van het oostend aff waterpas te meeten tot aan het vn duyvenhock toe maer niet hoger. De weduwe van Sijmon Peereboom sal tot primo Mey 1720 int huys mogen blijven wonen, van welke koop en opdragte sij comparanten bekenden al voldaan en betaelt te sijn en dat met een somme van 2.525 gld contant en vrij geld, belovende etc. (ORA 1596/188/1-2-1720)

Handwritten Dutch text showing a calculation of 102 noed (roed) for a house and garden, with a total of 2-12-9.

Gandakker huys	2-0-
1/4	-10-
102 noed	-2-9
	2-12-9

102 noed Voor de kinder Sijmon
Peereboom 4-12-0

De nieuwe eigenaar Jan Davids van Elstland betaalde dus meer dan het dubbele van de verkoopprijs die Jacob Peereboom in 1698 voor het huis betaalde. Het lijkt voor de hand te liggen dat de Pottebackerij in de tussentijd een flinke verbouwing heeft ondergaan of dat er zelfs mogelijk sprake is van nieuwbouw. Daarop wijst ook de tekst op een deurkalf van Raadhuisstraat 36: "Anno 1700".

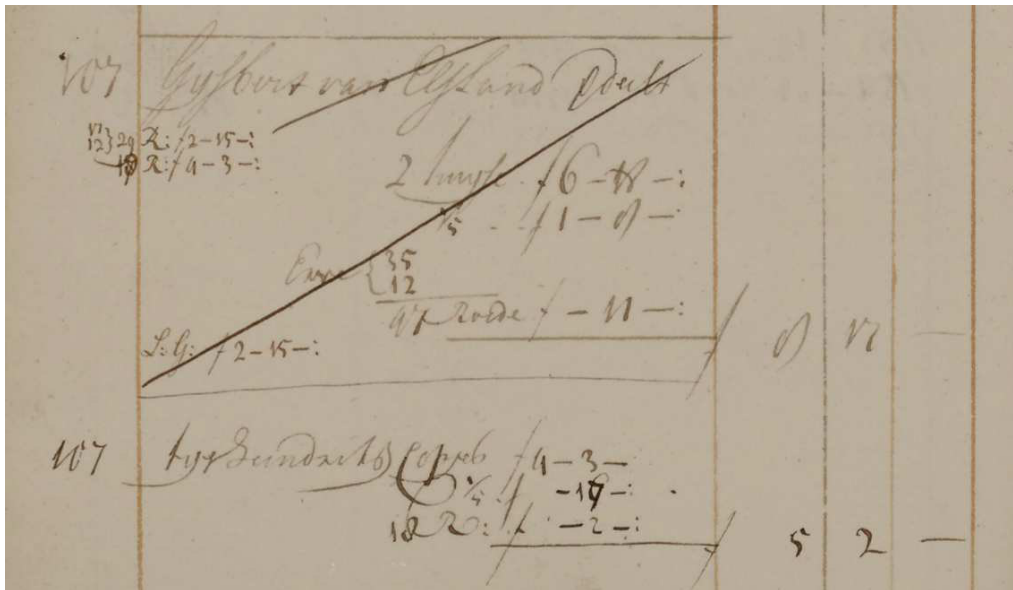

Aan de Verponding valt dit echter niet af te leiden. Tot 1733, wanneer er sprake is van een hertaxatie van de verponding op basis van de huurwaarde der huizen, betaalt Jan Davidsz van Elstland voor de voormalige pottenbakkerij nog steeds een bedrag van f. 2-0-0. De huurwaarde wordt dan getaxeert op f. 50,- en de nieuwe verponding bedraagt f. 4-3-0.

Het lege erf ten noorden van de Pottebackerij (v/h Jan Pieters Potjes) is op dezelfde datum (1-2-1720) door de voogden over de minderjarige erfgenamen, nagelaten kinderen van Sijmon Peereboom tot Coogh overleden, verkocht aan Arent Onderwater tot Coogh, met de volgende omschrijving:

een ledigh erf gelegen tot Coogh aen de Saen, belent ten suyden Jan Davids van Elstland, en ten noorden de weduwe van Jan Meijer, dit erff is aen de wegh breed 37 ½ voet, aen de Saen omtrent 38 ½ voet en diep 84 voeten, sonder nogtans in de netto maet gehouden te willen wesen. In de scheijdinge van't selve erff aen de noordsijde, sal gevolgt moeten worden het contract van mr Jan Meijer en Sijmon Peereboom, gepasseert voor den Notaris Theunis Spaens en seeckere getuygen tot Saendijk in dato den 1 December 1712, den coper sal aen de suydsijde beneffens het huys en afluyvingh van Jan Davids van Elstland meede een halff voet onbetimmert voor zijn noosendrop moeten laten leggen sulx datter tusschen beijde een voet onbetimmert blijft, van welcke koop en opdracht sij comparanten bekenden al voldaan en betaeld te sijn en dat met een somme van 470,- gld contant en vrij geld, belovende over sulx 't vercogte in desen te vrijen en te waren als't behoort en alom gebruyckelijk is, etc. (ORA 1596/187/1-2-1720)

Jan Davids van Elsland, olieslager, werd in 1706 bijgeschreven in het lidm.reg. van de Doopsgezinde Gemeente Koog/Zaandijk, waar we in 1749 ook zijn overlijden vinden genoteerd. Waarschijnlijk is hij eind 1748 overleden want het verpondingsboek van dat jaar geeft al aan dat zijn bezittingen worden overgeschreven op Gijsbert van Elsland. Deze is echter spoedig daarna ook overleden. In het verpondingsboek van 1752 is zijn naam doorgestreept en een deel van zijn bezit, nl. de voormalige pottenbakkerij met het erf van 18 roeden, gaat over op zijn schoonzoon Tijs Hendriksz Copjes getrouwd met Trijntje Gijsberts van Elsland:

Op 14-1-1779 compareren voor Schout en Schepenen Thijs Kopjes als in huwelijk hebbende Trijntje Gijsberts van Elsland, en zij Trijntje Gijsberts van Elsland zelve, met haar voornoemde man geadsisteerd, en ten deze geautoriseerd, wonende te Koog, dewelke verklaarde aan Reinier Sloos, meede aldaar wonende verkocht te hebben etc., een huis en erv staande en gelegen te Koog aan den weg en Zaan, belent ten zuiden Jan Prince en ten noorden Dirk Stevens, met die vrij en onvrijheden, welke hetzelfde heeft. Van welke koop en opdracht de comparant bekende voldaan te zijn met een somme van f. 1.109.- vrij geld, etc. (OA-0008/1608/335v/14-1-1779)

Dreef deze Reinier Sloos een groothandel in o.a. drank?

G.Oosterbaan citeert in zijn boek "De Tweeling in de Ban" op blz. 92:

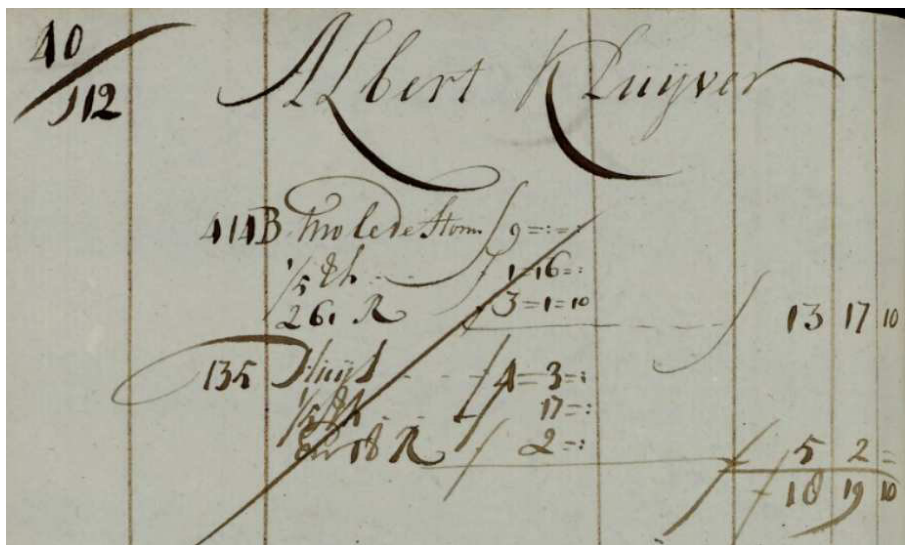
30 oktober 1796; opnieuw wordt de Vrijheidsboom aan de Kerkstraat te Zaandijk geschonden. Twee potten zijn er onder uitgehaald en te water geworpen. Verder is er een verregaande baldadigheid langs 's Heren wegen op gevolgd, etc. Op 31 oktober wordt een municipaliteitsvergadering belegd, waarin een aantal verdachten ernstig wordt ondervraagd. Ook blijkt er veel drank te zijn gedronken, welke was gehaald bij de grossier Sloos in Koog.

De Vrijheidsboom te Zandijk (Beeldbank GAZ)

Reinier Sloos zelf was toen al overleden want op 3-3-1791 compareerden voor Jan Evenblij, Schout, Geert Smit en Cornelis Schouten, Schepenen in den Banne Westzaanen, Willem de Gans en Jacob Langebaard, beide wonende te Oostzaandam, in qit als door Jannetje Schans, in leven weduwe Reinier Sloos, gewoond hebbende en overleden te Koog, bij akte op den 30. Augustus 1790 voor den Notaris Hendrik Christiaan Göbel en getuigen te Zaandam gepasseert, aangestelde voogden over haar nagelaate minderjarige kinderen, dewelke verklaarden aan Albert Kluyver won. te Westzaandam verkocht te hebben, mitsdien ten behoeve van denzelven te cederen en in vrijen eigendom te transporteren:

Een huis in't quohier der Verponding bekend met No 135 en erve groot volgens 't maadboek 18 roeden, mitsgaders Pakhuis daar annex, staande en gelegen te Koog aan de weg en Zaan, belend ten zuiden Dirk Stevens en ten noorden Cornelis Prinse, met de vrij en onvrijheden welke 't zelve heeft en subject is. Van welke koop en opdracht zij comparanten q.q. bekenden voldaan te zijn met de somma van f. 3.150,- gereed en vrij geld, etc. (OA-0008/1611/3-3-1791)

Verpondingsregister 1790

We hebben dus nog steeds met de voormalige pottenbakkerij te maken. Dat blijkt ook uit aantekeningen in het Familieboek Kluyver (1946), blz.14: betreft de nalatenschap van Albert Jans Kluyver, verhandelaar, overleden 20-9-1836 te Koog:

“No 15 Een huis, erve en pakhuis te Koog, aan weg en Zaan, sectie B No 668, aan de overleden heer Albert Kluyver overgedragen door de Erven Jannetje Schans weduwe Reinier Sloos te Koog op 3-3-1791”.

663	Kamphuis of de W. Klaas			129	271	03 40
664	Perseet	Jacob de	W. Dieder. Zaandijk	251	272	03 80
665	Zwart	Jan	Notelaar. Koog aan de Zaan	282	273	02 90
667				282	273	04 30
668	Kluyver	Albert	fabriek	140	274	02 40
669	Stasog	Pieter	Winkel	92	275	02 30

Oorspronkelijke Aanwijzende Tafels Koog a/d Zaan sectie B

Dit huis (getaxeerd op f. 2.200,-) gaat naar Aris Kluyver (zoon van de overleden oudste zoon Pieter Kluyver, gehuwd geweest met Aaltje Aris van Broeck). De boedelscheiding Kluyver vond plaats op 28-1-1837 ten overstaan van Notaris C. van Goor Hinloopen te Zaandam.

Met het kadastrale nummer sectie B 668 kunnen we op de eerste kadastrale kaart van de Koog (minuutplan van 1817) terugvinden waar de Pottebackerij moet hebben gestaan, nl. op de plaats van het huidige adres Raadhuisstraat 36. De bewoningsgeschiedenis van dit pand en de opeenvolgende eigenaren zijn nu via het kadaster te achterhalen.

Hierna volgen de notariële verkoopakten van het pand sectie B nr.668, tot de 20^e eeuw.

N.N.A. Zaandam Notaris Cornelis Hondius – Invent.nr.18/akte 20/20-8-1853

Verbaal van verkoop van onroerend goed.

In den jare 1853 op Zaterdag den 20^e Augustus, des 's avonds ten zes ure, in de herberg de Waakzaamheid staande te Koog aan de Zaan aan den weg en Zaan, compareerde voor mij Cornelis Hondius notaris in het arrondissement Haarlem standplaats hebbende te Zaandam, in tegenwoordigheid der na te noemen getuigen, de heer Aris Kluijver, Koopman en fabrikant, wonende te Koog aan de Zaan, mij notaris bekend, dewelke verklaarde voornemens te zijn heden avond alhier ter plaatse en volgens plaatselijke gebruiken, in openbare veiling, behoudens het regt van op of aan zich houding, te verkopen:

Een Koopmanswoonhuis getekend in nummer 130 verdere aanhorigheden en erf, staande en gelegen te Koog aan de Zaan, aan den weg en Zaan, belend ten Noorden aan Casparus Stevens en ten Zuiden aan Pieter Hartog, bij het Kadaster in Sectie B bekend onder nummer 668 voor de grootte van twee roeden veertig ellen, benevens een over tuin leggende in de voornoemde gemeente aan en bezuiden de Veersloot tegenover het bovenomschreven woonhuis en in de gemelde sectie aangeduid met nummer 439 als groot te zijn vijf roeden negentig ellen.

Tegenwoordige verkrijging:

Het Kadastrale nummer 668 van Sectie B is aan de comparant verkoper opgekomen bij erfenis en uit de nalatenschap zijns grootvader den heer Albert Kluijver, gewoond hebbende en overleden te Koog aan de Zaan, zijnde aan hem toebedeeld bij de akte van nalatenschap op den 28^e January 1837 ten overstaan van wijlen den te Zaandam geresideerd hebbende Notaris Cornelis van Goor Hinloopen, in tegenwoordigheid van getuigen te Koog aan de Zaan verleden, geregistreerd en overgeschreven ten kantore der hypotheek te Haarlem den eersten Maart daaraan eerstvolgende in deel 120 nummer 190.

En het kadastraal nummer 439 van die sectie is hem voor twee derde gedeelte overgedragen door zijne broeders de heren Albert Kluijver en Pieter Kluijver blijkens onderhands opgemaakt en ondertekend koopcontract van dagtekening den tweeden dezer maand Augustus, aldus geregistreerd te Zaandam den 9^e Augustus 1853, etc.

In de 2^e pagina van deze akte wordt verklaard dat w. Pieter Kluyver de overtuin kad.nr.439 ergens rond 1819 had gekocht, maar waarvan voor zoo veel den comparant bekend, geen eigendomsbewijs noch blijk van transcriptie bestaat, gelijk hij bij deze verklaarde.

De 3^e pagina betreft overname van roerende goederen

Artikel tien: en dat de kooper boven zijnen uit te loven koopprijs, voor de som van vijf en zeventig gulden zal moeten overnemen om te gelijk met den zelve te betalen:

twee vloerkleden op de bovenkamers, twee stel Vlaamsch linnen glasgordijnen ieder van twee stukx en waarvan een stel zoo goed als nieuw,
voor de beneden voorkamer twee stel glasgordijnen ieder stel mede van twee stukx,
voor het zaaltje één glasgordijn en een Chassinet
in het kantoor een vloerkleed,
een glasgordijn en een Chassinet in het noorder kamertje,
een glasgordijn in het gangetje
een vlot met toebehoren in de Zaan en eenig kooperen zoodje

Na gedane opbiedingen en afslag is koper geworden de heer Willem van Hoorn makelaar in granen, aan mij notaris bekend, wonende te Koog aan de Zaan, voor de somme van 4.100,- gulden.

Tot 1858 is er volgens het kadaster sprake van een huis, pakhuis en erf met een oppervlakte van 2 roeden 40 ellen. In 1858 is er een aantekening “verandering van het gebouw” en in 1859 wordt er geen melding meer gemaakt van het pakhuis. Het kadastrale nummer wijzigt dan van B 668 naar B 967.

N.N.A. Zaandijk Notaris Dirk Donker – Invent.nr. 29/akte 84/17-7-1866

Op de 17^e Julij 1866 is voor Dirk Donker notaris in het arrondissement Haarlem in de Provincie Noordholland, standplaats hebbende te Zaandijk, in tegenwoordigheid der nagenoemde getuigen verschenen de Heer Willem van Hoorn, van bedrijf commissionair, wonende te Zaandam.

Dewelke verklaarde verkocht te hebben onder vrijwaring wegens storingen en gebreken volgens de wet en dienvolgens bij deze in eigendom af te staan en over te dragen aan den Heer Meester Jan Spekham Duyvis, van bedrijf oliefabrikant en wonende te Koog aan de Zaan, die mede alhier tegenwoordig zijnde heeft erkend gekocht te hebben en bij deze in koop aan te nemen

Een koopmanshuis geteekend met Gemeente nummer 130 verdere aanhoorigheden, luchthuis aan de Zaan en erf, staande en gelegen te Koog aan de Zaan aan den weg en Zaan bekend bij het kadaster in Sectie B onder nummer 967 rond grootte van twee roeden veertig ellen benevens een tuin met plantsoen liggende in voornoemde gemeente, aan en bezuiden de Veersloot tegenover het bovenomschreven woonhuis en in Sectie B aangeduid onder nummer 439 groot vijf roeden negentig ellen.

De comparant verkoper is eigenaar geworden dezer onroerende goederen in openbare veiling blijkens proces verbaal van verkoop en toewijzing op den twintigsten Augustus 1853 voor den notaris Cornelis Hondius standplaats hebbende te Zaandam en getuigen gepasseerd, aldaar geregistreerd en overgeschreven ten Kantore der hypothecken te Haarlem den twaalfden September daaraanvolgend in deel 139 nummer 24.

Monet - luchthuizen aan de Zaan

Dit huis, erf en tuin zijn verkocht in den staat waarin zich deze percelen bevinden met alle heerschende en lijdende erfdienstbaarheden, regten en lasten, vrij en onvrijheden zodanig als die door de verkooper en vroegere eigenaren zijn bezeten geweest, zonder dat hij daarvan iets uitzondert of aan zich voorbehoudt, zonder in te staan voor de grootte of juiste uitgestrektheid van het erf en de tuin, waarvan de kooper de over of ondermaat ten zijnen bate of schade zal hebben, verklarend de kooper het gekochte wel te kennen daarmede tevreden te zijn, hetzelve in koop aannemende in dien staat waarin het zich thans bevindt. De kooper zal het gekochte kunnen aanvaarden op den 1^e Augustus aanstaande, daarvan alsdan kunnen bezit nemen of genot hebben, mits dat hij van dien dag af verplicht zal zijn te betalen alle rijks, plaatselijke en polderlasten en andere belastingen, etc.

Voorts is deze koop en verkoop geschied voor de somme van 6.500,- gulden welke kooppenningen de verkooper erkent van de kooper te hebben ontvangen, nagezien en overeenkomstig bevonden, gevende daarvan algehele kwitantie.

Gedaan en gepasseerd te Zaandijk ten kantore van den notaris in tegenwoordigheid van Hendrik van't Loo van beroep gemeentebode wonende te Zaandijk en van Klaas Kuijper van beroep doodgraver mede wonende te Zaandijk als ten dezen verzochte getuigen.

De comparanten, getuigen en de notaris zijn aan den notaris bekend en hebben met den notaris onmiddellijk na gedane voorlezing deze akte ondertekend, die gebleven is in het bezit en verdere bewaring van den notaris.

N.N.A. Zaandijk Notaris Meindert Donker-Invent.nr.43/akte 22 en 24/31-1-1874

Op 31 januari wordt op verzoek van Meester Jan Speckham Duyvis, lid der Provinciale Staten van Noord Holland, koopman en fabrikant te Koog aan de Zaan, door Notaris M. Donker op een openbare verkoop in het lokaal "de Waakzaamheid" te Koog aan de Zaan verkocht aan Jacobus Cornelis Honig, koopman en olifabrikant te Koog aan de Zaan, een koopmanshuis geteekend met gemeente nummer 130 met aanhoorigheden en erf, staande en gelegen te Koog aan de Zaan, aan weg en Zaan, bij het kadaster bekend in sectie B, nummer 967, gemeeten op twee roeden, 40 ellen (perceel nummer twee), en

Perceel nummer drie: een tuin of aanleg tot vermaak met daar achter gelegen speelplaats mede te Koog aan de Zaan tegenover het voorgaande perceel nummer twee, bij het kadaster bekend in sectie B nummer 439, gemeeten op vijf roeden negentig ellen.

Betrekkelijk perceel nummer twee: de kooper van dit perceel zal verplicht zijn boven zijnen uit te loven koopprijs voor de som van een honderd dertig gulden over te nemen, om te gelijk met den koopprijs van het huis te voldoen, de volgende losse goederen als: in het voorhuis zes gordijnen en zes horretjes In het achterhuis vijf geschilderde linnen gordijnen, in de Zaankamer vier jalousiën, vier dubbele ramen, buiten: een kippenhok, een ladder en een vlot.

Ook zal de kooper van dit perceel tegelijk met de betaling der kooppenningen aan en in handen als boven is vermeld, moeten restitueren de som van dertig gulden van betaalde assurance premie als zijnde het voorhuis van af zevenentwintig juli achttienhonderd drie en zeventig tot den zeven en twintigsten januari achttien honderd zeven en zeventig tegen acht duizend gulden verzekerd bij de Zaanlandsche brandverzekering maatschappijen gevestigd de eerste te Krommenie en de tweede te Zaandam. Het perceel is te aanvaarden op den eersten april eerstkomende of zo veel vroeger als het door den verkooper zal zijn ontruimd.

Betrekkelijk perceel drie: het perceel is te aanvaarden op den eersten april eerstkomende of zoo veel vroeger als het door den verkooper zal zijn ontruimd.

Nadat de bovenstaande voorwaarden met luider stemme aan de vergaderde menigte door den notaris waren voorgelezen, is dadelijk tot de verkoping van de voornoemde percelen overgegaan, waarvan koopers zijn geworden van perceel nummer twee en drie, bij den gecombineerde afslag, de heer Jacobus Honig Corneliszoon, koopman en fabrikant te Koog aan de Zaan, buiten de overneming van de hierboven omschreven roerende goederen betrekkelijk het perceel nummer twee, voor de som van drie duizend zeven honderd acht en zeventig gulden.

Op heden de 27^e October 1877 is voor mij Meester Meindert Donker Notaris in het arrondissement Haarlem ter standplaats Zaandijk in tegenwoordigheid der na te noemen getuigen verschenen: de heer Jacobus Honig, oliefabrikant, wonende vroeger te Koog aan de Zaan, thans te Zaandam, en verklaarde verkocht te hebben onder vrijwaring wegens storingen en gebreken volgens de wet, aan den heer Ericus Gerhardus Duyvis, oliefabrikant, wonende te Koog aan de Zaan, die ten deze mede verschenen bekende gekocht te hebben en mitsdien in koop aan te nemen

Een koopmanshuis en erf staande en leggende te Koog aan de Zaan, aan weg en Zaan, kadastraal bekend in Sectie B met nummer 967, gemeten op twee roeden veertig ellen en een tuin of aanleg tot vermaak met daarachter gelegen speelplaats mede aldaar gelegen, tegenover het koopmanshuis, bewesten de dijsloot, kadastraal bekend in Sectie B met nummer 439, gemeten op vijf roeden negentig ellen.

Het laatste bewijs van eigendom van deze percelen is het proces verbaal van openbare veiling en toewijzing op den een en dertigsten Januari 1876 voor mij notaris verleden, overgeschreven ten kantore der hypothecken te Haarlem den tweeden Maart volgende in deel 357 nummer 81.

Deze koop en verkoop is geschied onder voorwaarde:

Dat het verkochte wordt overgedragen in den staat waarin het zich bevindt, zoals het begrensd en gelegen is, met zijn lusten en lasten, heerschende en tijdelijke erfdienstbaarheden zoals het nu en vroeger is bezeten geweest, zonder dat de verkoper instaat voor de juistheid der gegeven grootte die gemeten is naar de kadastrale meting.

Dat het gekochte van heden af staat en legt voor rekening en risico van den koper, die het dadelijk zal kunnen aanvaarden en daarvan genot hebben onder verplichting tot voldoening der lasten en belastingen daarvan gekomen te rekenen van den 1^e November eerstkomende.

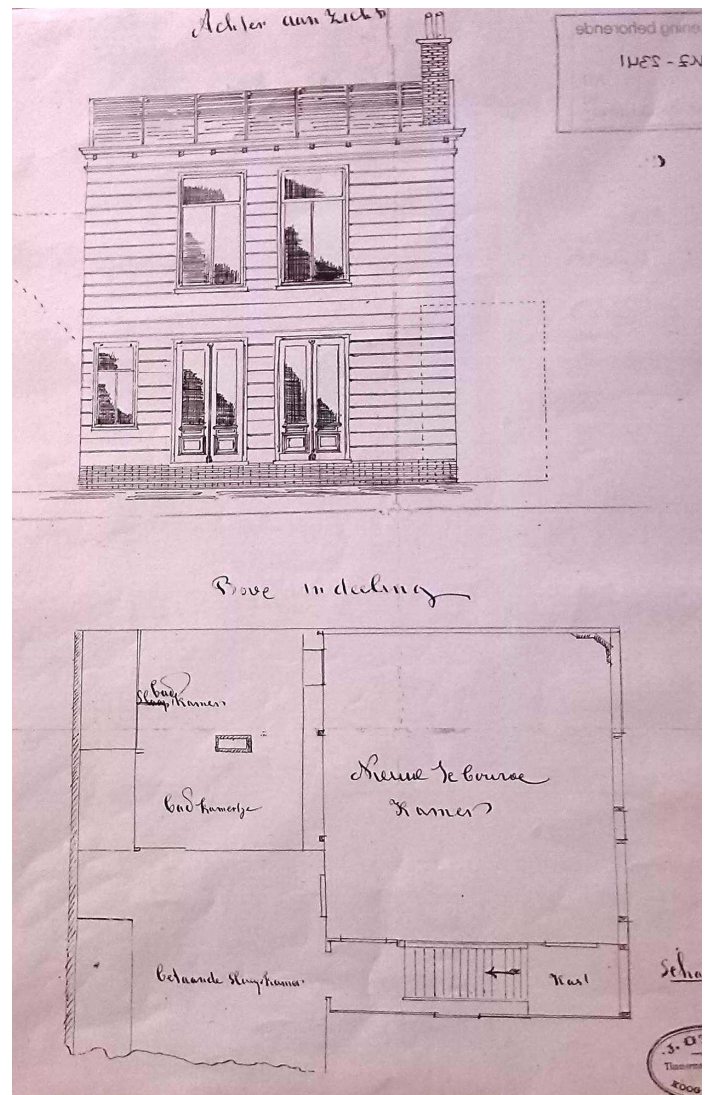
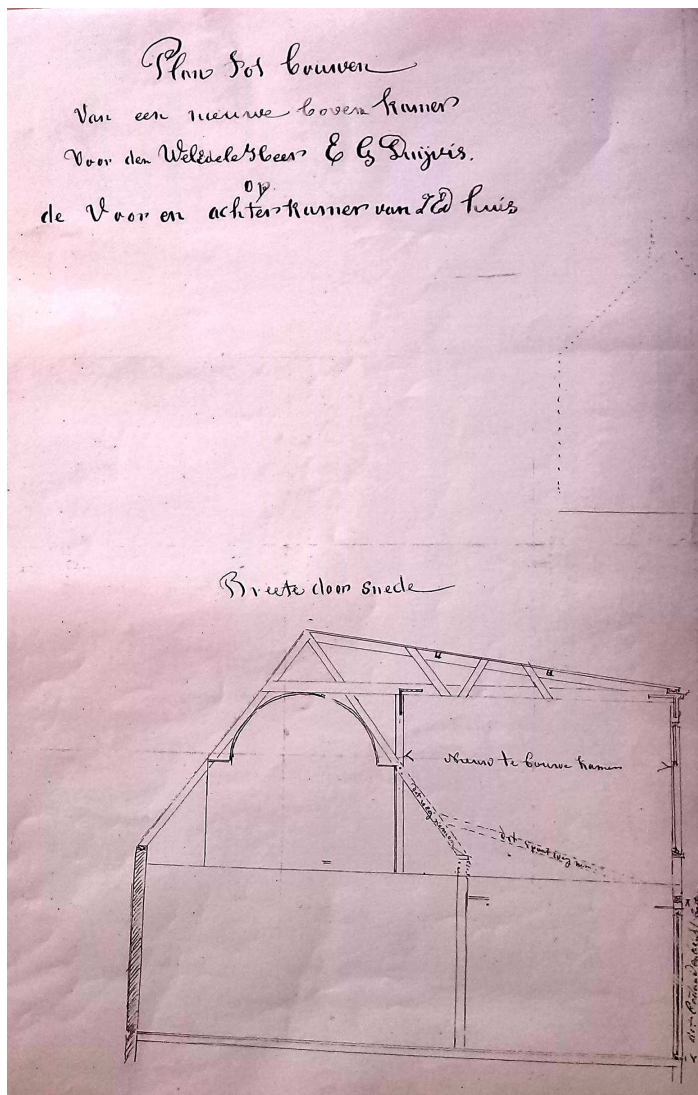

In het kadaster staat op de kaart van de heer Ericus Gerhardus Duyvis Teeuwiszn de volgende aantekening betreffende zijn huis nr. B 967: 1891 opbouwning.

Het Gemeentearchief Zaanstad heeft een dossier Bouwvergunningen en daarin zijn de tekeningen van deze opbouwning als volgt terug te vinden:

BV KZ – 2341/1-04-1889

Bouwen verdieping Raadhuisstraat 36 te Koog aan de Zaan door E.G. Duyvis Tzn.

Heden den 25^e Maart 1896 verschenen voor mij Meester Jan Walig notaris ter standplaats Zaandijk in het Arrondissement Haarlem in tegenwoordigheid der na te noemen getuigen:

De Heer Ericus Gerhardus Duyvis, koopman en fabrikant wonende te Koog aan de Zaan, ter eener en de Heer Pieter Swart, koopman, wonende te Koog aan de Zaan, ter andere zijde.

De comparant ter Eener verklaart te hebben verkocht en mitsdien in vollen en vrijen eigendom over te dragen aan den comparant ter andere zijde die verklaart van den comparant ter Eener te hebben gekocht en in koop aan te nemen

Een koopmanshuis en erf staande en gelegen te Koog aan de Zaan, Kadaster Sectie B groot twee aren veertig centiaren, nummer 967, waarvan de comparant ter Eener den eigendom heeft bekomen door de overschrijving ten kantore van hypothecken te Haarlem den eersten November 1877 in deel 404 nummer 94 van een akte van koop verleden door wijlen den notaris Meester Meindert Donker te Zaandijk den 27^e October 1877. De comparanten verklaren dat deze verkoop en koop zijn geschied voor eene som van 4.000,- gulden welke dadelijk betaald is en waarvoor de verkoper den kooper bij deze volledige kwitantie verleent zonder eenig voorbehoud en verder onder de volgende voorwaarden, dat het verkochte aan den kooper over gaat vrij van hypothecken doch verder met zijn lusten en lasten, vrij en onvrijheden, erfdienstbaarheden en gebreken, verklarende de kooper zijn gekochte wel te kennen en daarvan géén verdere beschrijving te begeren, dat de kooper zijn gekochte dadelijk zal kunnen aanvaarden en dat alle lasten en belastingen daarvan geheven wordende door hem van heden af zullen worden gedragen en betaald, en dat de kosten dezer akte en ook die der levering van het gekochte door den kooper zullen worden voldaan. Waarvan akte is verleden te Zaandijk in tegenwoordigheid van Maarten Pekelharing, makelaar, en Kasper Gorter, koffiehuishouder, beiden aldaar wonende, als getuigen, op dato als boven. De comparanten en de getuigen zijn mij notaris bekend en hebben met mij notaris deze minute onmiddellijk na voorlezing ondertekend.

Heden 25-3-1896 zijn voor mij meester Jan Walig Notaris in het arrondissement Haarlem, ter standplaats Zaandijk in tegenwoordigheid der na te noemen getuigen verschenen:

de heren Ericus Gerhardus Duijvis, koopman en fabrikant, wonende te Koog aan de Zaan ter eener en Jan de Boer Hendrikszoon, makelaar, wonende mede te Koog aan de Zaan, ter andere zijde. De comparant ter eener verklaart te hebben verkocht en mitsdien in vollen en vrijen eigendom af te staan en over te dragen aan den comparant ter andere zijde, die verklaart van den comparant ter eenre te hebben gekocht en in koop over te nemen:

Een tuin of aanleg tot vermaak leggende binnendijs, bewesten de dijsloot, kadastraal bekend in Sectie B nummer 439 groot vijf aren negentig centiaren der genoemde gemeente Koog aan de Zaan. Waarvan de comparant ter eenre den eigendom heeft bekomen door de overschrijving ten kantore van hypothecken te Haarlem den 1^e November 1777 deel 404 nummer 94 van een akte van koop verleden door wijlen den Notaris Meester Meindert Donker tot Zaandijk, den 27^e October 1877. De comparanten verklaren dat deze verkoop en koop zijn geschied voor eene som van 800 gulden welke dadelijk betaald is en waarvoor de verkoper door kooper bij deze volledige kwitantie verleent zonder enig voorbehoud:

en verder onder de volgende voorwaarden: dat het verkochte aan den kooper overgaat vrij van hypothecken, doch verder met zijne lusten en lasten, vrij en onvrijheden of dienbaarheden en gebreken, verklarende de kooper zijn gekochte wel te kennen en daarvan geen nadere beschrijving te begeren, dat de kooper zijn gekochte dadelijk zal kunnen aanvaarden en dat alle lasten en belastingen daarvan geheven wordende door hem van heden af zullen worden gedragen en betaald, en dat de kosten dezer akte en ook die der levering van het gekochte door den kooper zullen worden voldaan.

Waarvan akte is verleden te Zaandijk op dato als boven in tegenwoordigheid van Maarten Pekelharing, makelaar, en Kasper Gorter, koffiehuishouder, beiden wonende te Zaandijk, als getuigen.

De comparanten en de getuigen zijn mij Notaris bekend en hebben met mij Notaris deze minute onmiddellijk na voorlezing ondertekend.

We zijn nu aangekomen bij de 20^e eeuw. Hoe het verder gaat met de Pottelbackerij kunt u o.a. lezen in het boek 'Wandelingen door Koog a/d Zaan en Zandijk omstreeks 1900-1905', geschreven en getekend door T. Woudt. Op blz. 28 staat de volgende beschrijving van de vm pottenbakkerij, dan bewoont door de heer Swart en familie uit bovenstaande akte:

"Het volgende huis, waarvan U de punt van het dak met de makelaar boven de andere huizen ziet uitsteken en waar eens de reeds genoemde overtuin bijhoorde, werd bewoond door het gezin Swart, gevolgd door de familie Stam, waarna Piet van Calcar er zijn intrek nam, die daar achter in de steeg bij de Zaan een jutezakken prikkerij liet bouwen, die na enkele jaren verbrandde. Na herbouw kwam hier de zakkenhandel van Fok Wieringa. Genoemd huis her kreeg later zijn bestemming als burgemeesterswoning voor de heer L.A. Ankum".

Raadhuisstraat Koog a/d Zaan ca.1925 (Beeldbank GAZ)